

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา และแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 133 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ฐานคิดโดยให้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ และใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างตามขนาดที่กำหนด 103 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีบางโรงเรียนที่เก็บข้อมูลไม่สมบูรณ์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ครบจึงตัดทิ้ง และได้กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลสมบูรณ์ 79 โรงเรียน โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (R. V. Krejcie and D. W. Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2554 : 43) จากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 809 คน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากคำนวณ จำนวน 265 คน

1.2.2 จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน 79 คน และทำการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่เป็นข้าราชการครูในแต่ละโรงเรียนให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครู จำนวน 186 คน รวมได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 265 คน ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ			กลุ่มผู้ให้ข้อมูล		
	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1. ขนาดเล็ก	72	56	80	136	39	47	86
2. ขนาดกลาง	50	39	147	186	32	99	131
3. ขนาดใหญ่	9	7	38	45	7	31	38
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	2	2	9	11	1	9	10
รวม	133	103	274	377	79	186	265

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด และแบบบันทึกจำนวน 1 ชุด โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 จำนวน 40 ข้อ มี 2 ตอน ๆ ในตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการสอนของครูเพียงด้านเดียว นำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนแบบสอบถามชุดที่ 2 จำนวน 50 ข้อ โดยเพิ่มข้อคำถามในตอนที่ 2 ของแบบสอบถามด้านความพึงพอใจในงานของครู จำนวน 10 ข้อ นำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นข้าราชการครู ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยเป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด ประกอบด้วย 4 แบบ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	จำนวน 8 ข้อ
2. ภาวะผู้นำแบบขายความคิด	จำนวน 6 ข้อ
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	จำนวน 9 ข้อ
4. ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	จำนวน 8 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมาย

5 หมายถึง	มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับ	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับ	มาก
3 หมายถึง	มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับ	น้อย
1 หมายถึง	มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยเป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษาประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความพึงพอใจในงานของครู	จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านคุณภาพการสอนของครู	จำนวน 9 ข้อ

โดยอีก 1 ด้านคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบบันทึกโดยใช้ข้อมูลเกรดเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2556 โดยประสานข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมาย

ด้านความพึงพอใจในงานของครู

5 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	มาก
3 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อย
1 หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ด้านคุณภาพการสอนของครู

- 5 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.2 แบบบันทึก

เป็นแบบบันทึกเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลเกรดเฉลี่ยของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2556 โดยประสานข้อมูลจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 นำค่าคะแนนเฉลี่ย (GPA) ที่ได้เทียบกับเกณฑ์เพื่อสรุปคุณภาพในภาพรวม (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554 : 151) โดยมีการกำหนดเกณฑ์แปลคุณภาพ 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมาย

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คะแนนเฉลี่ย 3.21 – 4.00	อยู่ในระดับ	5	หมายถึงมีคุณภาพ	ดีเยี่ยม
คะแนนเฉลี่ย 2.41 – 3.20	อยู่ในระดับ	4	หมายถึงมีคุณภาพ	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.61 – 2.40	อยู่ในระดับ	3	หมายถึงมีคุณภาพ	ดี
คะแนนเฉลี่ย 0.81 – 1.60	อยู่ในระดับ	2	หมายถึงมีคุณภาพ	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.80	อยู่ในระดับ	1	หมายถึงมีคุณภาพ	ปรับปรุง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และเบลนชาร์ดและประสิทธิผลสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
2. นำกรอบแนวคิดภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์และเบลนชาร์ดและประสิทธิผลสถานศึกษามากำหนดแนวทางการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 มี 2 ตอน ในตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการสอนของครูเพียงด้านเดียว นำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนแบบสอบถาม

ชุดที่ 2 มี 2 ตอน ในตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของครูและคุณภาพการสอนของครู นำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นข้าราชการครู ดังนี้

ตอนที่ 1 สร้างแบบสอบถามโดยประยุกต์ใช้เครื่องมือแบบทดสอบของเฮอร์เชย์และเบลนชาร์ด (1988) เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ 4 แบบ ดังนี้

- 1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ
- 2) ภาวะผู้นำแบบขายความคิด
- 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม
- 4) ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน

ตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา 2 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความพึงพอใจในงานของครู
- 2) ด้านคุณภาพการสอนของครู

4. สร้างแบบบันทึกเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ข้อมูลเกรดเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2556 โดยประสานข้อมูลจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

5. นำแบบสอบถามและแบบบันทึกที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบปรับปรุงความสมบูรณ์และความถูกต้องให้ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถามและครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อความในแบบสอบถามเป็นแบบข้อคำถามที่ตรงตามสิ่งที่ต้องการศึกษา ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ เพื่อทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีรายนามดังต่อไปนี้

6.1 ดร.สมหมาย อ่าดอนกลอย ตำแหน่ง ประธานสาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6.2 ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6.3 ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา
การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6.4 นายวันชัย แจ่มนาม ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

6.5 นายพรทิว จงลีพันธ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดอนชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

7. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย โดยผลการพิจารณาตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 71) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 (ภาคผนวก ค หน้า 95 – 101)

8. นำแบบสอบถามและแบบบันทึกที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 30 คน นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 (ภาคผนวก ค หน้า 103)

9. นำแบบสอบถามและแบบบันทึกฉบับที่สมบูรณ์แล้วไปดำเนินการเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยดำเนินการออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

3.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 265 ชุด ได้คืนมา 232 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.54

3.4 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ โดยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนอีกครั้งหนึ่ง
- 2) ลงรหัสข้อมูล และกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านโดยกำหนดการแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 วิเคราะห์โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านโดยกำหนดการแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

ด้านความพึงพอใจในงานของครู			
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ด้านคุณภาพการสอนของครู

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าคะแนนเฉลี่ย (GPA) ที่ได้เทียบกับเกณฑ์เพื่อสรุปคุณภาพในภาพรวม (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554 : 151) โดยกำหนดการแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คะแนนเฉลี่ย	3.21 – 4.00	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	ดีเยี่ยม
คะแนนเฉลี่ย	2.41 – 3.20	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.61 – 2.40	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	ดี
คะแนนเฉลี่ย	0.81 – 1.60	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 0.80	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับ	ปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ค่า r จะอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ถ้าค่า r เข้าใกล้ -1 และ +1 แสดงถึงความสัมพันธ์สูง และถ้าค่า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่าความสัมพันธ์ต่ำ การกำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 153) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1 โดยมีเกณฑ์กว้าง ๆ ดังนี้

ค่า r อยู่ในช่วง 0.81-1.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.61-0.80 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.41-0.60 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.21-0.40 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า r มีค่าไม่เกิน 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า 0 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงหากค่า r มีค่าเป็นบวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก หากค่า r มีค่าเป็นลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติที่ใช้หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่มีค่าความสัมพันธ์สูงในแต่ละด้านมาสร้างเครื่องมือ ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมในตอนี่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการสัมภาษณ์ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารสถานศึกษา และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน ศึกษาในเทศก์จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ดังนี้

1. นายวันชัย แจ่มนาม ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
2. นายอารุณ เกตุพุดม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซำรัง
3. นายจงกล สุขสว่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำป่าด
4. นายกิตติชัย เด่นประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินดินราษฎรอุทิศ
5. นายสมศักดิ์ กมลรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังยาง (ราษฎรสามัคคี)
6. นายสุทิน แสนสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกสลุด
7. นายพิชัย สุขชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังนกแอ่น
8. นายเสกสรรค์ ทองม่วง ผู้อำนวยการโรงเรียนวังพิบูลวิทยศึกษาศึกษา
9. นายพรทวี จงสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดอนชาด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 โดยคัดเลือกประเด็นที่มีผลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษาที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด และพิจารณาระดับภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนั้นมาร่างเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2.2 นำข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ก่อนจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม เสนอผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาและสถานที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผล แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2